

THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG DẠY PHỤ ĐẠO HỌC SINH YẾU KÉM Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THUẬN AN, TỈNH BÌNH DƯƠNG

*THE CURRENT SITUATION OF TUTORING ACTIVITIES FOR WEAK STUDENTS
AT SECONDARY SCHOOLS IN THUAN AN CITY, BINH DUONG PROVINCE*

TRẦN VĂN TRUNG^(*), PHAN LÊ HUY^(**)

^(*)Trường Đại học Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương, trungvt967@yhoo.com.vn

^(**)Học viên Cao học, Trường Đại học Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương

THÔNG TIN	TÓM TẮT
<p>Ngày nhận: 17/9/2020 Ngày nhận lại: 20/9/2020 Duyệt đăng: 25/9/2020 Mã số: TCKH-S03T9-B28-2020 ISSN: 2354 – 0788</p> <p>Từ khóa: phụ đạo, dạy học phụ đạo, học sinh yếu kém, trường trung học cơ sở thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương.</p> <p>Key words: tutoring, tutoring, weak students, Thuan An City Secondary School, Binh Duong Province.</p>	<p><i>Hoạt động dạy phụ đạo cho học sinh yếu kém ở các trường trung học cơ sở có ý nghĩa quan trọng, có tác dụng nâng dần kết quả học tập của học sinh yếu kém, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của nhà trường. Sử dụng phương pháp điều tra bằng bảng hỏi, bài viết trình bày thực trạng nhận thức của cán bộ quản lý và giáo viên về tầm quan trọng của hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém; thực trạng thực hiện nội dung, phương pháp, hình thức dạy phụ đạo học sinh yếu kém của các trường trung học cơ sở trên địa bàn thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương.</i></p> <p>ABSTRACTS <i>Tutoring activities for weak students in secondary schools has an important meaning, has the effect of gradually improving the learning results of weak students, and contributes to improving the school teaching quality. Using the method of survey by questionnaires, this article presents the current situation of awareness of administrators and teachers on the importance of tutoring activities for weak students; the situation of implementing the content, methods, and forms of tutoring for weak students at secondary schools in Thuan An city, Binh Duong province.</i></p>

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Kế hoạch thực hiện Chương trình hành động số 81-CTHĐ/TU ngày 03/4/2014 của Tỉnh ủy về đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục và đào tạo tỉnh Bình Dương, đã xác định: “tiếp tục đẩy mạnh công tác chống mù chữ; duy trì, củng cố và nâng cao chất lượng phổ cập giáo dục mầm

non cho trẻ 5 tuổi; phổ cập giáo dục tiểu học đúng độ tuổi, phổ cập giáo dục trung học cơ sở; phổ cập bậc trung học” (Ủy ban Nhân dân tỉnh Bình Dương, 2014). Văn kiện Đại hội Đại biểu Đảng bộ thị xã Thuận An đã đưa ra quan điểm chỉ đạo: “Không ngừng đổi mới công tác quản lý hoạt động dạy học, chất lượng giáo dục toàn

diện được nâng cao, đặc biệt chất lượng giáo dục văn hóa, đạo đức, kỹ năng sống, pháp luật, ngoại ngữ, tin học đã đạt được những thành tích đáng khích lệ” (Đảng Bộ thị xã Thuận An, 2015).

Theo Phan Trọng Ngọ, hoạt động phụ đạo học sinh yếu kém nhằm củng cố, bổ sung, hệ thống kiến thức bị “hổng” cho một số học sinh có nhận thức chậm và lực học yếu, kém, đồng thời nâng cao chất lượng giáo dục học sinh (Phan Trọng Ngọ, 2005). Hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém ở các trường trung học cơ sở có ý nghĩa rất quan trọng, góp phần nâng dần chất lượng học tập của học sinh; giúp học sinh yếu kém có được sự tự tin hơn khi đến lớp, có được một nền tảng kiến thức cần thiết, tạo điều kiện cho các em học tập tiếp lên các lớp trên; công tác duy trì sĩ số mới được bảo đảm, góp phần thực hiện thành công công tác phổ cập giáo dục trung học cơ sở. Vì vậy, việc tổ chức dạy phụ đạo cho học sinh yếu kém là một hoạt động dạy học thường xuyên, cần thiết trong trường trung học cơ sở.

Việc tổ chức dạy phụ đạo cho học sinh yếu kém các trường trung học cơ sở đã được các cấp lãnh đạo Đảng, chính quyền, ngành giáo dục và đào tạo thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương quan tâm chỉ đạo thực hiện. Các trường trung học cơ sở trên địa bàn thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương đã thực hiện nghiêm túc, mang lại hiệu quả giáo dục cao. Nghiên cứu thực trạng dạy phụ đạo cho học sinh yếu kém các trường trung học cơ sở trên địa bàn thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương làm cơ sở khoa học giúp cho Đảng bộ, chính quyền thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương xây dựng chiến lược, đề ra những chính sách, phát triển sự nghiệp giáo dục và đào tạo thị xã trong thời gian tới.

2. VAI TRÒ CỦA HOẠT ĐỘNG DẠY PHỤ ĐẠO HỌC SINH YẾU KÉM Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

Học sinh yếu, kém trong nhà trường phổ thông được chia thành hai nhóm đối tượng sau:
1) Học sinh yếu là học sinh bị mất kiến thức căn

bản ngay từ lớp dưới, các em bị hổng kiến thức bộ môn và thường là các môn khoa học tự nhiên; là những học sinh có khả năng tiếp thu kiến thức chậm hoặc không còn khả năng tiếp thu những kiến thức mới, học sinh bị mất căn bản về kiến thức, học sinh lười học... học sinh yếu là những học sinh với khả năng phân tích tổng hợp, so sánh còn hạn chế, chưa mạnh dạn trong học tập, nắm kiến thức chưa chắc, thiếu tự tin; khả năng chú ý và tập trung vào bài giảng của giáo viên không bền, trình độ tư duy còn hạn chế; 2) Học sinh yếu là những học sinh có điểm trung bình các môn học từ 3,5 trở lên, không có môn học nào điểm trung bình dưới 2,0 (Bộ Giáo Dục và Đào Tạo, 2011).

Hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém là một hoạt động bình thường và không thể thiếu trong nhà trường phổ thông. Việc tổ chức dạy phụ đạo cho học sinh yếu kém là một hoạt động dạy học thường xuyên, cần thiết trong trường trung học cơ sở chứ không phải chỉ là phong trào thi đua hoặc để đối phó với đợt thi hoặc kiểm tra. Đây chính là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của người giáo viên, của nhà trường giúp cho các học sinh yếu kém nâng cao kiến thức bản thân. Hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém không thể nóng vội, phải có lộ trình hợp lý, có biện pháp hiệu quả và kịp thời; có kế hoạch riêng biệt phù hợp với mỗi học sinh yếu kém (Phan Trọng Ngọ, 2005). Việc dạy phụ đạo học sinh yếu kém các trường trung học cơ sở phải được thực hiện từ chỉ đạo của Hiệu trưởng và Hội đồng sư phạm của nhà trường. Ban Giám hiệu phải phân công các Phó Hiệu trưởng phụ trách, xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện dạy phụ đạo học sinh yếu kém một cách hiệu quả. Bên cạnh đó, trong quá trình dạy học, giáo viên phải biết phân loại học sinh yếu kém của bộ môn mình giảng dạy, chuẩn bị nội dung, phương pháp, hình thức dạy phụ đạo học sinh yếu kém cho phù hợp. Việc thực hiện chức trách, nhiệm vụ một cách nghiêm túc, đồng bộ của đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên thì sẽ đem lại hiệu quả

cao của việc dạy phụ đạo học sinh yếu kém ở các trường trung học cơ sở.

3. THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG DẠY PHỤ ĐẠO HỌC SINH YẾU KÉM CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THUẬN AN, TỈNH BÌNH DƯƠNG

Phương pháp nghiên cứu tác giả đã sử dụng chủ yếu là phương pháp điều tra bằng bảng hỏi. Các câu hỏi đo mức độ theo thang thứ bậc Likert. Tác giả sử dụng thang đo bốn bậc, điểm số được quy đổi theo 4 thang bậc ứng với các mức độ. Điểm thấp nhất là 1, cao nhất là 4. Giá trị khoảng cách = (Maximum – Minimum)/n = (4-1)/4 = 0.75. Sau khi thu phiếu trung câu ý kiến, các dữ liệu được làm sạch, đánh số thứ tự các phiếu trung câu ý kiến và sử dụng phần mềm thống kê SPSS 20.0 (Statistical Package for the

Social Sciences) để xử lý số liệu, từ đó đánh giá, nhận xét và rút ra kết luận. Tác giả tính điểm trung bình (ĐTB), tính giá trị phần trăm (%), xây dựng biểu đồ để thống kê, phân tích số liệu.

Khách thể tham gia khảo sát là 300 cán bộ quản lý, giáo viên (22 cán bộ quản lý, 278 giáo viên) tại 11 trường trung học cơ sở trên địa bàn thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương. Thời gian tiến hành khảo sát năm học 2019 - 2020.

3.1. Thực trạng nhận thức của đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên về tầm quan trọng của hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém

Thực trạng nhận thức của đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên về tầm quan trọng của tầm quan trọng của hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém ở trường trung học cơ sở, được thể hiện theo số liệu của bảng 1 như sau:

Bảng 1. Ý kiến của cán bộ quản lý, giáo viên về tầm quan trọng của hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém

Nội dung	Mức độ (%)				ĐTB	Thứ bậc
	Rất quan trọng	Quan trọng	Bình thường	Không quan trọng		
HĐ1	22,67	38,00	28,00	11,33	2.72	1
HĐ2	27,33	24,67	31,33	16,67	2.63	3
HĐ3	23,33	24,33	38,00	14,33	2.58	4
HĐ4	13,33	11,33	36,33	39,00	1.99	5
HĐ5	23,33	35,00	26,67	15,00	2.65	2

Chú thích: HĐ1: Giúp các em học sinh khắc phục tình trạng yếu kém để hoàn thành chương trình trung học cơ sở, tốt nghiệp trung học cơ sở; HĐ2: Củng cố các kiến thức cơ bản; HĐ3: Bổ sung các kiến thức bị hổng cho học sinh; HĐ4: Rèn luyện các kỹ năng học tập, phương pháp học phù hợp với khả năng trí tuệ, tiếp thu kiến thức của học sinh; HĐ5: Nâng cao vai trò giảng dạy và lương tâm nghề nghiệp; giúp đối tượng học sinh yếu kém vươn lên để cùng nhà trường nâng cao chất lượng.

Kết quả bảng 1 cho thấy, đa số cán bộ quản lý, giáo viên đều chưa nhận thức cao về tầm quan trọng của hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém. Trong đó, nội dung “giúp các em học sinh khắc phục tình trạng yếu kém để hoàn thành chương trình trung học cơ sở, tốt nghiệp trung học cơ sở” được cán bộ quản lý, giáo viên đánh giá là quan trọng, xếp hạng cao nhất với ĐTB = 2.72, nội dung “rèn luyện các kỹ năng học tập, phương pháp học phù hợp với khả năng trí tuệ,

tiếp thu kiến thức của học sinh” được đánh giá là ít quan trọng nhất so với các nội dung còn lại, ĐTB = 1.99.

3.2. Thực trạng lựa chọn nội dung dạy phụ đạo cho học sinh yếu kém

Thực trạng lựa chọn nội dung dạy phụ đạo cho học sinh yếu kém ở trường trung học cơ sở của đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên, thể hiện trong số liệu của bảng 2 như sau:

Bảng 2. Ý kiến của cán bộ quản lý, giáo viên về nội dung được lựa chọn dạy phụ đạo học sinh yếu kém

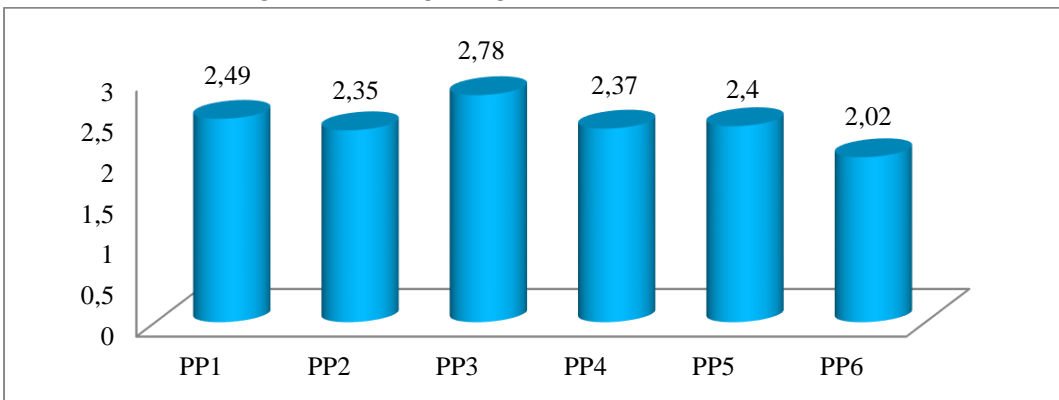
Nội dung	Mức độ (%)				ĐTB	Thứ bậc
	Rất thường xuyên	Thường xuyên	Bình thường	Không thường xuyên		
ND1	35,00	29,33	15,00	20,67	2,78	1
ND2	25,33	25,33	31,34	18,00	2,59	3
ND3	26,00	28,33	31,34	14,33	2,67	2
ND4	11,33	17,33	33,00	39,34	2,03	4

Chú thích: ND1: Hệ thống kiến thức: Củng cố kiến thức; truyền đạt những kiến thức trọng tâm, cơ bản trong phạm vi kiến thức của một môn học trên chương trình chính khóa học sinh đã được tiếp thu; ND2: Phát triển năng lực trí tuệ: rèn luyện cho học sinh năng lực tư duy, khả năng tưởng tượng, phân tích tổng hợp sự vật, hiện tượng có tính hệ thống và chính xác, có khả năng trừu tượng hóa, khả năng tiếp thu; ND3: Rèn luyện, phát triển kỹ năng, kỹ xảo: rèn luyện cho học sinh kỹ năng nhận và xử lý thông tin, trình bày vấn đề mạch lạc, biết phán đoán đề ra phương án giải quyết chính xác, linh hoạt về ngôn ngữ, ký hiệu, định luật, vận dụng sáng tạo lý thuyết vào thực hành; ND4: Bồi dưỡng phẩm chất đạo đức: bồi dưỡng cho học sinh về động cơ học tập đúng đắn, trong sáng; có tinh thần trách nhiệm; tính tự giác, chủ động trong học tập, kiên trì nhẫn nại, độc lập suy nghĩ và hành động.

Kết quả bảng 2 cho thấy, đa số cán bộ quản lý, giáo viên có ý kiến, nội dung “Hệ thống kiến thức: củng cố kiến thức; truyền đạt những kiến thức trọng tâm, cơ bản trong phạm vi kiến thức của một môn học trên chương trình chính khóa học sinh đã được tiếp thu” được cán bộ quản lý, giáo viên sử dụng là thường xuyên để dạy phụ đạo cho học sinh yếu kém, xếp hạng 1 (ĐTB là 2,78). Trong khi đó, nội dung về “bồi dưỡng phẩm chất đạo đức: bồi dưỡng cho học sinh về động cơ học tập đúng đắn, trong sáng; có tinh thần trách nhiệm; tính tự giác, chủ động trong

học tập, kiên trì nhẫn nại, độc lập suy nghĩ và hành động” được cán bộ quản lý, giáo viên đánh giá thực hiện ít thường xuyên nhất so với các phương pháp khác (ĐTB = 2.03). Nhìn chung, cán bộ quản lý, giáo viên đã lựa chọn những nội dung tương đối phù hợp để dạy phụ đạo học sinh yếu kém, tuy nhiên, sử dụng ở mức độ bình thường.

4.3. Thực trạng sử dụng phương pháp dạy phụ đạo cho học sinh yếu kém

Hình 1. Biểu đồ thể hiện ý kiến của cán bộ quản lý giáo viên về thực hiện phương pháp dạy phụ đạo học sinh yếu kém

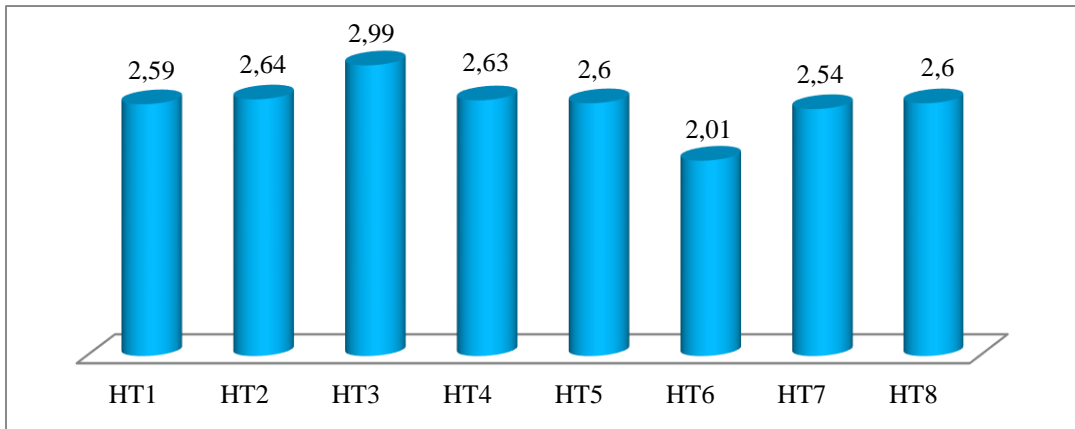
Chú thích: PP1: Luyện tập; PP2: Đàm thoại; PP3: Thuyết trình; PP4: Thảo luận nhóm; PP5: Giải quyết vấn đề; PP6: Tác động riêng.

Kết quả hình 1 cho thấy, hoạt động dạy học phụ đạo cho học sinh yếu kém ở thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương có những ưu điểm: đa số cán bộ quản lý, giáo viên sử dụng phương pháp “thuyết trình” là thường xuyên nhất, xếp hạng 1 với ĐTB = 2.78; tiếp theo là phương pháp “luyện tập” xếp thứ 2 (ĐTB là 2,49). Bên cạnh đó, vẫn còn một số hạn chế là cán bộ quản lý, giáo viên ít sử dụng phương pháp “đàm thoại” (ĐTB là 2,35) và phương pháp “tác động riêng”

(ĐTB là 2,02). Nhìn chung, cán bộ quản lý, giáo viên đã sử dụng đa dạng các phương pháp dạy phụ đạo học sinh yếu kém, tuy nhiên sử dụng các phương pháp dạy học ở mức độ bình thường.

4.4. Thực trạng sử dụng hình thức dạy phụ đạo cho học sinh yếu kém

Thực trạng sử dụng phương pháp dạy phụ đạo học sinh yếu kém của đội ngũ cán bộ quản lý, thể hiện trong số liệu tại hình 2 như sau:

Hình 2. Ý kiến đánh giá của cán bộ quản lý và giáo viên về thực hiện hình thức dạy phụ đạo học sinh yếu kém

Chú thích: HT1: Phụ đạo theo chương trình; HT2: Phụ đạo theo nội dung môn học; HT3: Phụ đạo vào thời điểm nhất định (phụ đạo trong hè, tập trung cao điểm trước các kỳ thi.); HT4: Phụ đạo song song với hoạt động dạy và học chính khóa; HT5: Khi nào thấy cần thiết thì tiến hành dạy phụ đạo; HT6: Dạy cả lớp; HT7: Dạy theo nhóm đối tượng học sinh xếp loại học lực yếu kém; HT8: Dạy cá thể cho một vài học sinh tiếp thu chậm, mất căn bản.

Qua kết quả đánh giá của cán bộ quản lý, giáo viên về thực hiện hình thức dạy phụ đạo học sinh yếu kém, tác giả nhận thấy hình thức hoạt động dạy học phụ đạo cho học sinh yếu kém ở thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương có những ưu điểm: đa số trường lựa chọn, sử dụng thường xuyên hình thức là “phụ đạo vào thời điểm nhất định (phụ đạo trong hè, tập trung cao điểm trước các kỳ thi) (ĐTB = 2.99). Các hình thức còn lại như Phụ đạo theo chương trình, Phụ đạo theo nội dung môn học, Phụ đạo song song với hoạt động dạy và học chính khóa... được sử dụng hơn mức độ bình thường. Riêng hình thức “Dạy cả lớp” được đánh giá sử dụng ít nhất so với các phương pháp còn lại, ĐTB = 2.01.

4.5. Đánh giá chung

Những ưu điểm: Nhìn chung, đa số cán bộ quản lý, giáo viên đã lựa chọn những nội dung tương đối phù hợp để dạy phụ đạo học sinh yếu kém; đã sử dụng một số phương pháp và hình thức nhất định dạy phụ đạo học sinh yếu kém.

Những hạn chế: Hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém ở trường trung học cơ sở trên địa bàn thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương cũng còn một số hạn chế, như đa số cán bộ quản lý, giáo viên ở các trường trung học cơ sở trên địa bàn thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương chưa nhận thức đầy đủ tầm quan trọng của hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém ở các trường trung học cơ sở; cán bộ quản lý, giáo viên chưa cải tiến

nội dung phù hợp để dạy phụ đạo cho đối tượng học sinh yếu kém và chưa sử dụng đa dạng đa dạng các phương pháp, hình thức dạy học phụ đạo cho học sinh yếu kém.

Nguyên nhân: Qua nghiên cứu của nhóm tác giả, dẫn đến thực trạng trên là do một số nguyên nhân: lãnh đạo các trường trung học cơ sở chưa thực hiện tốt các chức năng trong quá trình quản lý; chưa thực hiện được các biện pháp quản lý phù hợp đối với hoạt động dạy học phụ đạo cho học sinh yếu kém. Nhận thức và thái độ của một số cán bộ quản lý và giáo viên về hoạt động dạy học phụ đạo cho học sinh yếu kém còn hạn chế. Đồng thời, kinh phí và thời gian hỗ trợ cho hoạt động phụ đạo học sinh yếu kém chưa được hỗ trợ kịp thời. Việc phối hợp các lực lượng tham gia hoạt động dạy học phụ đạo chưa đồng bộ, ít chú trọng tới các lực lượng bên ngoài nhà trường.

5. KẾT LUẬN

Bằng các phương pháp nghiên cứu chuyên ngành giáo dục, nhóm tác giả đã nghiên cứu về thực trạng hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém trong trường trung học cơ sở trên địa bàn thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương. Kết quả nghiên cứu cho thấy: hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém trong trường trung học cơ sở trên địa bàn thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương đã đạt được những kết quả nhất định, tuy nhiên, hoạt

động dạy phụ đạo học sinh yếu kém còn nhiều khó khăn, hạn chế, kết quả hoạt động này chưa đạt được như mong muốn. Trên cơ sở thực trạng trên, nhóm tác giả đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém trong trường trung học cơ sở trên địa bàn thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương: tiếp tục bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên các trường trung học cơ sở về hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém; cải tiến chương trình, nội dung, đổi mới phương pháp, đa dạng hình thức tổ chức phụ đạo phù hợp với đối tượng học sinh yếu; thực hiện hoạt động phụ đạo cho học sinh yếu kém phải phù hợp với điều kiện của từng trường; thường xuyên kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh hoạt động phụ đạo cho học sinh yếu kém; tăng cường điều kiện vật chất, thiết bị dạy học và kinh phí phục vụ hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém trong trường trung học cơ sở. Trong thời gian tới, ngành giáo dục và đào tạo thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương thường xuyên tăng cường hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém trong trường trung học cơ sở, thực hiện đồng bộ các biện pháp nhằm nâng cao chất lượng hoạt động dạy phụ đạo học sinh yếu kém trong trường trung học cơ sở để hoàn thành sứ mệnh đào tạo nguồn nhân lực có chất lượng cao cho thành phố Thuận An, tỉnh Bình Dương.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo Dục và Đào Tạo (2011), *Thông tư số 58/2011/TT-BGDĐT ban hành quy chế đánh giá, xếp loại học sinh trung học cơ sở và học sinh trung học phổ thông*.
2. Đảng Bộ thị xã Thuận An (2015), *Văn kiện Đại hội Đại biểu Đảng bộ thị xã Thuận An nhiệm kỳ 2015 - 2020*.
3. Phan Trọng Ngọ (2005), *Dạy học và phương pháp dạy học trong nhà trường*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội
4. Ủy ban Nhân dân tỉnh Bình Dương (2014), *Kế hoạch số 3614/KH-UBND ngày 22/10/2014 của Ủy ban Nhân dân tỉnh Bình Dương về Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*.